

2020.05.13.

8. oszt. irodalom

Téma: Házi olvasmány feldolgozása

Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig

12. fejezet

<https://mek.oszk.hu/00900/00991/00991.pdf> - olvasd el az utolsó fejezetet, majd írd le a tartalmát!

2020.05.14.

8. oszt. irodalom

Téma: Házi olvasmány feldolgozása

Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig

Összefoglalás

Készíts rövid jegyzetet!

A mű jelentősége:

A Légy jó mindhalálig – Móricz műveire általában jellemzően – koncentrikus felépítésű, azaz a főszereplő mindig a színen van, körülötte bonyolódnak az események. A történeteket is mindig az ő nézőpontjából látjuk, azt a folyamatot követve, ahogy ő tekint mind messzebbre – de minthogy ezúttal gyerekhősről van szó, az olvasó nála természetesen sokkal többet láthat meg. A regény színterei ily módon egyre tágabb sugarú koncentrikus köröket alkotnak, amelyeknek középpontjában, legbelül Nyilas Misi áll.

Misi legszűkebb környezetét a diáktársak alkotják, konkrétan a coetus” (négy évfolyamtárssal és két végzőssel), illetve a kollégium gimnáziumának második B osztálya. Élete elsősorban az ő körükben telik, bár jellemzően kevés velük a kapcsolata, inkább befelé fordul. A diáktársak viselkedésének okait csak akkor ismeri fel, amikor képes meglátni a mélyebb összefüggéseket is: a társak családi háttérét, társadalmi helyzetét. Első élményei éppen ezért eleinte csak megzavarják, növelik amúgy is nagyfokú szorongásait (pl. fogadtatásakor Orczyéknál). Gimesi valóban társa lesz (megérzi, hogy elveszett a reskontó), Orczy pedig – a családi háttér segítségével – ellenpontja. Mindketten a maguk módján jó barátai Misinek. A tanárokról eleinte csak felszínes impressziókat, bár a lényegre sejtető benyomásokat kapunk (három bűdös gigerli”), de egyes gesztusaikból és megnyilvánulásaikból már közvetlenül a magyar társadalmi valóságra pillanthatunk – Misiben a kép csak az élmények leülepedése után áll össze. Eleinte még rendkívül büszke a kollégiumra.

A város, Misi és a társadalom külső kapcsolatai, látogatásai révén tárul fel előttünk. Sokatmondó a házak, lakások elhelyezkedése, mérete. Pósalaky úr, a nyugalmazott tanácsos az elmúlt szép idők képviselője, a város köztisztviselője álló régi polgárainak egyike. Szikszay Lajos bácsi is makulátlan tisztességgel szolgált (számvevőként) évtizedeken át, egy leltárhiány ürügyén mégis félreállították – panamák, csalások sejthetők a háttérben. Török bácsi, a becsületes, nyugdíjas tanító (most is bújja a könyveket”, olyan jól senkivel sem lehetett meglenni, mint a bácsival”) már régóta szegénységben él, ad a becsületre (megfizeti fia után a kárt). Török János és Doroghy Sanyika apja a felelőtlen, talajvesztett dzsentrit képviseli. Kiemelkedni ezekből a süllyedő családokból legfeljebb a fiúgyermeknek volna esélye – ha tanulna (Sanyika). A

nők, pl. Török Ilonka és Doroghy Bella helyzete kilátástalan, a szegénységből egyetlen kiút kínálkozik számukra: az érdekházasság. (Bella kérdése, mely a boldogsághoz való jog és az erkölcs ellentmondására mutat rá, különösen összekuszálja Misit.) A házasság Bellának mesés-romantikus fordulattal sikerül – a többieknek nem. Török néni és Gimesi nagymama jóságos zsörtölődéssel végzi a munkáját, belenyugvással éli életét.

A legtágabb szféra: a magyarság sorsa. Nagy úr kezdi el felnyitni Nyilas Misi szemét népünk múltjára és jelenére, a jóságos földrajztanár őstörténeti előadása ad még nagyobb kultúrtörténeti távlatokat. "Nincs itten semmi baj ebben az országban: csak a politika" – véli Nagy úr. (Móricz mottója két évtizeddel a Légy jó mindhalálíg írása után, a második világháború idején szerkesztett folyóiratán ez lesz: "Hagyd a politikát, építkezz!") A program adott: „ Magyarország Európa belső kertje lesz, meg kell építeni itt az egyenlőség, szabadság, testvériség igazi hazáját; dolgozni, tanulni, építeni”!

A regény alapkonfliktusában végső soron a lelki tisztaság áll szemben a pénzzel.

A lélek tisztasága a cím bibliai idézetében összegeződik: "Légy jó mindhalálíg".

A regény mondanivalóját címe is tartalmazza: Légy jó mindhalálíg! - azaz helyt kell állni minden nehézség és szenvedés árán, ki kell tartani az örök emberi igazságok mellett, mint amilyen az igazmondás, a becsület, az erkölcsi tisztaság, az emberek kölcsönös tisztelete és megbecsülése, az előítéletek mellőzése. A mű lelkiismeretvizsgálatra készítet, a mai fiataloknak és felnőtteknek azt sugallja, hogy tartsunk ki az igazság mellett, győzzük le a nehézségeket, s legyünk jók mindhalálíg.